

ΥΠΕΘΑ/ΓΔΟΣΥ/ΔΑΔΠ/ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΑΡΟΣΤΟΛΟΣ ΜΑΜΟΥΓΚΑΣ
09/12/2025 09:51

ΠΡΟΣ: Ευρωπαϊκό Γραφείο για την
Αντίρρηση Συνείδησης
Ebco-report@ebco-beoc.org

ΚΟΙΝ.: ΥΠΕΘΑ/ΣΓ ΥΕΘΑ
ΥΠΕΘΑ/ΣΓ ΥΦΕΘΑ
ΥΠΕΘΑ/ΓΔΟΣΥ/ΓΕΝ.ΔΝΤΗΣ
ΥΠΕΘΑ/ΓΔΟΣΥ/ΔΑΔΠ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ
ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΣΤΡΑΤΟΛΟΓΙΚΩΝ,
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ
ΘΕΜΑΤΩΝ
Τηλέφωνο: 2106598227-279
Φ.429/9/161525
Σ. 23277
Αθήνα, 08 Δεκ 25

ΘΕΜΑ: Αντιρρησίες Συνείδησης

ΣΧΕΤ.: α. Ν.3421/05 «Στρατολογία των Ελλήνων και άλλες διατάξεις» (Α' 302)
β. Ν.5195/25 «Ρύθμιση υγειονομικών θεμάτων των Ενόπλων
Δυνάμεων και λοιπές διατάξεις» (Α' 73)
γ. Φ.420/79/81978/Σ.300/21 Δεκ 05 Απόφαση ΥΕΘΑ «Εναλλακτική υπηρεσία
των αντιρρησιών συνείδησης» (Β'1854)
δ. Φ.429.1/17/281810/Σ.394/04-03-11 Κοινή Απόφαση Υπουργών Οικονομικών
και Εθνικής Άμυνας (Β' 517)
ε. Φ.429.4/7/228631/Σ.6400/24-09-19 Απόφαση ΥΦΕΘΑ (Β' 3697)
στ. Το 13 20:09 Νοε 25 Μήνυμα Ηλεκτρονικού Ταχυδρομείου του European
Bureau for Conscientious Objection

1. Σε απάντηση του (στ) σχετικού, που αφορά σε αίτημα παροχής πληροφοριών του Ευρωπαϊκού Γραφείου για την Αντίρρηση Συνείδησης επί ζητημάτων εκπλήρωσης στρατιωτικών υποχρεώσεων και εναλλακτικής υπηρεσίας, κατόπιν συντονισμού με τη Διεύθυνση του Νομικού Σώματος (ΓΕΕΘΑ/Β4), σας γνωρίζουμε, στο πλαίσιο αρμοδιότητάς μας, τα κάτωθι στοιχεία, εξαιρουμένων όσων εμπίπτουν στο πεδίο των απορρήτων, τα οποία δεν δύνανται να παρασχεθούν:

α. Με τα άρθρα 28, 55-58 και 60-61 του (β) σχετικού, τροποποιήθηκαν ή καταργήθηκαν επιμέρους διατάξεις του (α) ομοίου. Μεταξύ των ρυθμίσεων νομοθετικού περιεχομένου που επήλθαν, περιλαμβάνονταν και θέματα που άπτονταν της μειωμένης στρατεύσιμης στρατιωτικής υποχρέωσης, καθώς και της απαλλαγής από την υποχρέωση για στράτευση.

β. Επί του παρόντος, βρίσκεται στο στάδιο διαβούλευσης πολυνομοσχέδιο του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, το οποίο εμπεριέχει πλήθος νομοθετικών τροποποιήσεων σχετικά και με την εκπλήρωση των στρατιωτικών υποχρεώσεων.

γ. Το μεγαλύτερο ποσοστό των εθελοντών οπλιτών (ΕΠ.ΟΠ.) συνεχίζουν να υπηρετούν στις Ένοπλες Δυνάμεις για ίση ή μεγαλύτερη διάρκεια, πέραν τις αρχικής τους υποχρέωσης.

δ. Επισυνάπτεται Πίνακας Στατιστικών Στοιχείων Αντιρρησιών Συνείδησης (θρησκευτικών και ιδεολογικών πεποιθήσεων) ετών 2015 έως 2025 ως Παράρτημα «Α», από τον οποίο συνάγεται ο αριθμός των αιτήσεων που υποβλήθηκε ανά έτος, που εγκρίθηκε και απορρίφθηκε, καθώς και αντίστοιχος Πίνακας Στατιστικών Στοιχείων Αιτήσεων Θεραπείας ετών 2015 έως 2025 ως Παράρτημα «Β».

ε. Ο συνήθης λόγος για τον οποίο απορρίπτονται οι αιτήσεις για υπαγωγή στον θεσμό των αντιρρησιών συνείδησης και για εκπλήρωση εναλλακτικής υπηρεσίας, αποτελεί, ως επί το πλείστον, η μη υποστήριξη από τους ενδιαφερόμενους κάποιας συγκεκριμένης ιδεολογίας, η οποία να εμποδίζει την εκπλήρωση ένοπλης στρατιωτικής υποχρέωσης και η μη σύνδεση του εσωτερικού τους φρονήματος με αντίστοιχες των πεποιθήσεών τους δραστηριότητες προκειμένου να αναγνωριστούν ως αντιρρησίες συνείδησης. Συγκεκριμένα, δεν αποδεικνύεται η αδυναμία εκπλήρωσης ένοπλης στρατιωτικής υποχρέωσης για ιδεολογικούς ή θρησκευτικούς λόγους, απλώς εκδηλώνεται η επιθυμία εκπλήρωσης εναλλακτικής υπηρεσίας.

στ. Το μόνιμο στρατιωτικό προσωπικό των ΕΔ (Αξιωματικοί, Υπαξιωματικοί, Επαγγελματίες Οπλίτες) δύναται να υποβάλει αίτηση παραίτησης από τις ΕΔ για οποιονδήποτε λόγο (συμπεριλαμβανομένων και των λόγων συνείδησης) και οποτεδήποτε κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας τους. Ωστόσο, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1 και 2 του ν. 3257/2004 οι Αξιωματικοί και Υπαξιωματικοί που αποφοιτούν από τις Ανώτατες και Ανώτερες Στρατιωτικές Σχολές αναλαμβάνουν την υποχρέωση παραμονής στις ΕΔ για χρόνο διπλάσιο των ετών φοίτησής τους στην περίπτωση των Αξιωματικών και για χρόνο πέντε (5) ετών στην περίπτωση των Υπαξιωματικών. Η υποβολή παραίτησης πριν τη συμπλήρωση του ως άνω χρόνου είναι δυνατή, ωστόσο οι παραιτηθέντες Αξιωματικοί και Υπαξιωματικοί οφείλουν να καταβάλουν αποζημίωση υπέρ του Δημοσίου. Ανάλογες διατάξεις ισχύουν και για τους σπουδαστές των Στρατιωτικών Σχολών, αλλά και για όσους έχουν λάβει εκπαιδευτική άδεια ή/και έχουν εκπαιδευτεί με μέριμνα της υπηρεσίας στο εσωτερικό ή εξωτερικό.

ζ. Όσοι έχουν εκπληρώσει ενόπλως τη στρατεύσιμη στρατιωτική τους υποχρέωση και αρνούνται για λόγους συνείδησης να εκπληρώσουν τις εφεδρικές τους υποχρεώσεις, εφόσον υποβάλλουν αίτηση και αναγνωριστούν ως αντιρρησίες συνείδησης με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, ύστερα από γνωμοδότηση ειδικής Επιτροπής που εξετάζει τη συνδρομή των προϋποθέσεων αναγνώρισης των ενδιαφερόμενων ως αντιρρησιών συνείδησης, εξαιρούνται από την πρόσκληση για κατάταξη και διαγράφονται από την εφεδρεία των ΕΔ, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 65 του (α) σχετικού. Την τελευταία δεκαετία (2015-2025), τέσσερις (4) έφεδροι υπέβαλαν αίτηση προκειμένου να αναγνωριστούν ως αντιρρησίες συνείδησης και το αίτημα και των τεσσάρων (4) έγινε δεκτό.

2. Με γνώμονα τη διαρκή προσπάθεια εναρμόνισης με τα διεθνή και ευρωπαϊκά πρότυπα για τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου, παρέχεται σε όσους επικαλούνται τεκμηριωμένα αντίρρηση ως προς την εκτέλεση στρατιωτικής θητείας η δυνατότητα εκπλήρωσης εναλλακτικής υπηρεσίας μη κυρωτικού χαρακτήρα ως προς τις συνθήκες, τη διάρκεια εκπλήρωσης και τις νόμιμες δυνατότητες. Τέλος, η προσπάθεια εκσυγχρονισμού των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων σε θέματα προσωπικού είναι συνεχής με ανάληψη πρωτοβουλιών για τη βελτίωση της εκπαίδευσης, της μέριμνας, αλλά και των διαδικασιών πρόσληψης προσωπικού.

3. Χειριστής θέματος: Ανθλγός (NOM) Βασίλειος Ανδρέου, Επιτελής Τμήματος Στρατολογικών, Διοικητικών και Νομικών θεμάτων ΓΔΟΣΥ/ΔΑΔΠ (τηλ. εσωτ.: 279, email: gdosy_dadp@mod.mil.gr).

Παναγιώτης Σταθόπουλος
Γενικός Διευθυντής ΓΔΟΣΥ

Ακριβές Αντίγραφο

Ανθλγός (NOM) Βασίλειος Ανδρέου
Επιτελής ΓΔΟΣΥ/ΔΑΔΠ/ΤΣΔΝΘ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

- «Α» Πίνακας Στατιστικών Στοιχείων Αντιρρησιών Συνείδησης
- «Β» Πίνακας Στατιστικών Στοιχείων Αιτήσεων Θεραπείας Αντιρρησιών Συνείδησης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΣΤΡΑΤΟΛΟΓΙΚΩΝ, ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
Αθήνα, 08 Δεκ 25

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Α» ΣΤΟ
Φ.429/9/161525/Σ.23277

ΠΙΝΑΚΑΣ
ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΑΝΤΙΡΡΗΣΙΩΝ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ

ΕΤΟΣ		ΥΠΕΒΛΗΘΗΣΑΝ	ΕΞΕΤΑΣΘΗΚΑΝ	ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ	ΑΠΕΡΡΙΦΘΗΣΑΝ
2015	ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ	125	22	11	11
	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ		103	99	4
	ΣΥΝΟΛΟ		125	110	15
2016	ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ	134	20	13	7
	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ		114	97	17
	ΣΥΝΟΛΟ		134	110	24
2017	ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ	66	10	8	2
	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ		56	44	12
	ΣΥΝΟΛΟ		66	52	14
2018	ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ	206	15	14	1
	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ		191	191	-
	ΣΥΝΟΛΟ		206	205	1
2019	ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ	29	2	2	-
	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ		27	27	
	ΣΥΝΟΛΟ		29	29	
2020	ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ	187	11	6	5
	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ		176	167	9
	ΣΥΝΟΛΟ		187	173	14
2021	ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ	111	12	0	12
	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ		99	98	1
	ΣΥΝΟΛΟ		111	98	13

ΕΤΟΣ		ΥΠΕΒΛΗΘΗΣΑΝ	ΕΞΕΤΑΣΘΗΚΑΝ	ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ	ΑΠΕΡΡΙΦΘΗΣΑΝ
2022	ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ	124	9	3	6
	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ		115	109	6
	ΣΥΝΟΛΟ		124	112	12
2023	ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ	87	4	1	3
	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ		83	79	4
	ΣΥΝΟΛΟ		87	80	7
2024	ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ	109	8	4	4
	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ		101	101 (ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ 4 ΕΦΕΔΡΟΙ)	0
	ΣΥΝΟΛΟ		109	105	4
2025	ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ	116	2	1	1
	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ		114	113	1
	ΣΥΝΟΛΟ		116	114	2

Σχης (ΠΖ) Λουκάς Βούλτσιος
Διευθυντής ΓΔΟΣΥ/ΔΑΔΠ

Ακριβές Αντίγραφο

Ανθλγός (ΝΟΜ) Βασίλειος Ανδρέου
Επιτελής ΓΔΟΣΥ/ΔΑΔΠ/ΤΣΔΝΘ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΣΤΡΑΤΟΛΟΓΙΚΩΝ, ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
Αθήνα, 08 Δεκ 25

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Β» ΣΤΟ
Φ.429/9/161525/Σ.23277

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ
ΑΝΤΙΡΡΗΣΙΩΝ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ

ΕΤΟΣ		ΥΠΕΒΛΗΘΗΣΑΝ	ΕΞΕΤΑΣΘΗΚΑΝ	ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ	ΑΠΕΡΡΙΦΘΗΣΑΝ
2015	ΙΔ. ΠΕΠ.	5	3	0	3
	ΘΡ. ΠΕΠ.		2	0	2
	ΣΥΝΟΛΟ		5	0	5
2016	ΙΔ. ΠΕΠ.	4	1	0	1
	ΘΡ. ΠΕΠ.		3	1	2
	ΣΥΝΟΛΟ		4	1	3
2017	ΙΔ. ΠΕΠ.	7	1	1	0
	ΘΡ. ΠΕΠ.		6	3	3
	ΣΥΝΟΛΟ		7	4	3
2018	ΙΔ. ΠΕΠ.	1	0	0	0
	ΘΡ. ΠΕΠ.		1	1	0
	ΣΥΝΟΛΟ		1	1	0
2019	ΙΔ. ΠΕΠ.	0	0	0	0
	ΘΡ. ΠΕΠ.		0	0	0
	ΣΥΝΟΛΟ		0	0	0
2020	ΙΔ. ΠΕΠ.	0	0	0	0
	ΘΡ. ΠΕΠ.		0	0	0
	ΣΥΝΟΛΟ		0	0	0
2021	ΙΔ. ΠΕΠ.	5	3	0	3
	ΘΡ. ΠΕΠ.		2	0	2
	ΣΥΝΟΛΟ		5	0	5
2022	ΙΔ. ΠΕΠ.	4	3	1	2
	ΘΡ. ΠΕΠ.		1	0	1
	ΣΥΝΟΛΟ		4	1	3

ΕΤΟΣ		ΥΠΕΒΛΗΘΗΣΑΝ	ΕΞΕΤΑΣΘΗΚΑΝ	ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ	ΑΠΕΡΡΙΦΘΗΣΑΝ
2023	ΙΔ. ΠΕΠ.	2	2	1	1
	ΘΡ. ΠΕΠ.		0	0	0
	ΣΥΝΟΛΟ		2	1	1
2024	ΙΔ. ΠΕΠ.	0	0	0	0
	ΘΡ. ΠΕΠ.		0	0	0
	ΣΥΝΟΛΟ		0	0	0
2025	ΙΔ. ΠΕΠ.	1	1	1	0
	ΘΡ. ΠΕΠ.		0	0	0
	ΣΥΝΟΛΟ		1	1	0

Σχης (ΠΖ) Λουκάς Βούλτσιος
Διευθυντής ΓΔΟΣΥ/ΔΑΔΠ

Ακριβές Αντίγραφο

Ανθλγός (ΝΟΜ) Βασίλειος Ανδρέου
Επιτελής ΓΔΟΣΥ/ΔΑΔΠ/ΤΣΔΝΘ